

SALDOLUVUT – KAIKKI TOIMIALAT

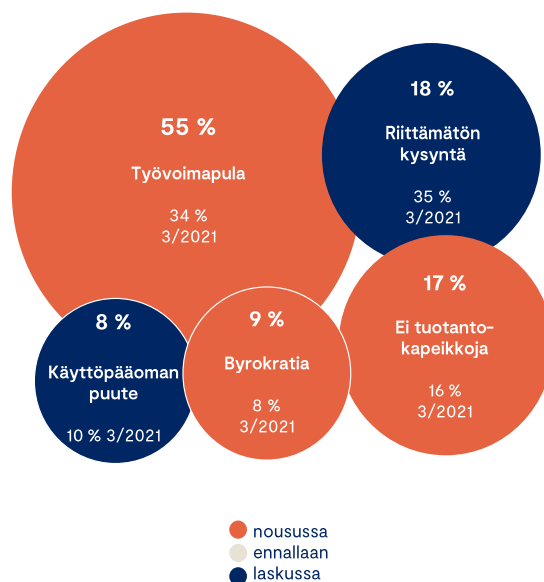
Pula tekijöistä jarruttaa pahasti

Talouden näkymät Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan yrityksissä ovat parantuneet roimasti keväästä, kertoo Pohjanmaan kauppakamarin jäsenyritystensä parissa syyskuun loppupuolella tekemä Business Panel -suhdannekyseily. Mutta samalla työvoimapula jarruttaa pahasti yritysten kasvua.

Kaikki Business Panel -mittauksen saldolukukäyrät ovat nousseet jyrkästi maaliskuun mittauksesta. Liikevaihtokuvaaja, joka on jatkanut vuosi sitten alkanutta jyrkkää nousuaan, on mittareista positiivisin ja saldoluku on nyt 51 (vrt. 3/21: 27). Edellisen kerran liikevaihtokäyrä on käynyt näin korkealla keväällä 2011. Rekrytointiaikeita kuvaava saldoluku on toiseksi korkein ja on nyt 42 (vrt. 3/21: 26). Myös tunnelma yrityksissä on sangen optimistinen, saldoluku on noussut selvästi ja on nyt 38 (vrt. 3/21: 2). Tilauskanta yrityksissä on selvästi vahvistunut kevään mittauksesta, saldoluku on nyt 32 (vrt. 3/21: 6).

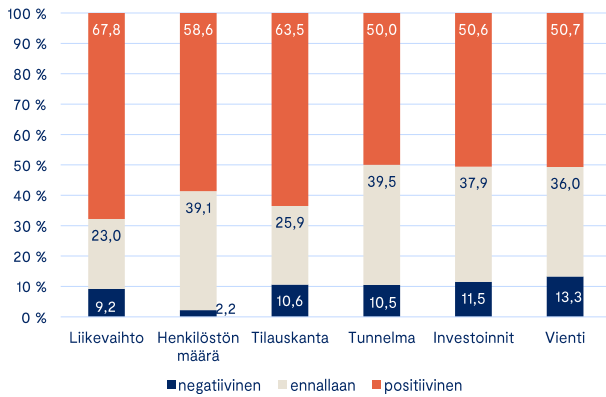
Toimialoittain tarkasteltuna tilanne on positiivisin teollisuudessa. Kaikki teollisuuden saldoluvut ovat 40:n ja 60:n välillä. Palvelualoilla tilanne on parantunut eniten verrattuna edelliseen mittaukseen. Silloin palveluiden tunnelman ja tilauskannan saldoluvut olivat nollaviivan alapuolella ja nyt ne ovat 38 ja 25 (vrt. 3/21: -11 ja -8). Vaisuin tilanne on rakennusosalalla, mutta saldoluvut ovat kaikki kuitenkin selvästi nollaviivan yläpuolella.

Suurimmaksi yksittäiseksi pullonkaulaksi on nopeasti noussut työvoimapula. Pula osaajista jarruttaa yrityksistä jo 55 prosentin toimintaa (vrt. 3/21: 34 %). Koskaan Business Panelin lähes 20-vuotisen historian aikana ei työvoimapula ole ollut likimainkaan tällä tasolla. Tilanne näyttyy todella huolestuttavana, kun tähän yhdistetään lähikuukausien rekrytointiaikeet – 45 prosenttia kaikista ja 59 prosenttia teollisuusyrityksistä ennakoivat tarvitsevansa lisää väkeä lähimmän puolen vuoden aikana. Riittämätön kysyntä jarruttaa vastaajista 18 prosentin toimintaa (vrt. 3/21: 35 %). Vastaajista 17 prosenttia kertoo, että heillä ei ole toiminnassaan pullonkauloja (vrt. 3/21: 16 %).

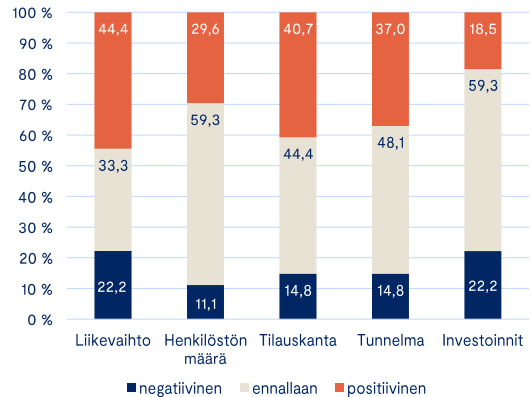
TOIMINNAN PULLONKAULAT

Teollisuus

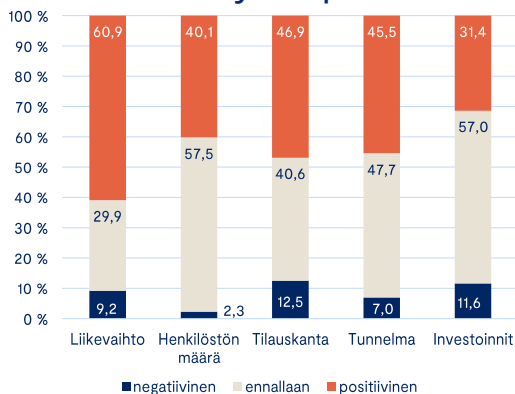
Teollisuuden saldolukukäyrät ovat jatkaneet jyrkkää nousuaan edelleen kevään mittauksen jälkeen. Alan vastaajista 68 % uskoo liikevaihdon olevan tänä vuonna viime vuotta parempi, supistumiseen uskovia on 9 %. Verrattaessa tilauskantaan vuoden takaiseen 64 % kertoo sen olevan parempi, 11 % huonompi. Vientikin on taas hyvässä vauhdissa: vientiyrityksistä 51 % ennakoii tämän vuoden viennin ylittävän viimevuotisen ja 36 % arvioi sen olevan samalla tasolla. Myös tunnelma teollisuudessa on huomattavan korkealla: puolet vastaajista arvioi tunnelman joko optimistiseksi tai erittäin optimistiseksi, erittäin pessimistisenä tunnelman kokevia ei ole lainkaan. Rekrytointiaikeissa on 59 % teollisuusyrityksistä, ja vain 2 % aikoo vähentää väkeä. Jo tällä hetkellä osaajapula jarruttaa teollisuusyrityksistä 63:n % toimintaa ja vahvat rekrytointisuunnitelmat indikoivat pulan vain pahenevan lähitulevaisuudessa. 16 % teollisuuden vastaajayrityksistä kärsii riittämättömästä kysynnästä.

Rakentaminen

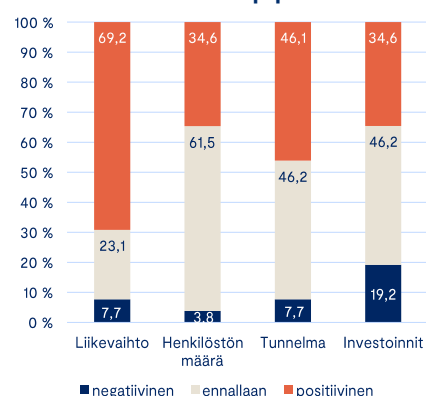
Rakennusala on riippuvainen muista aloista ja siksi suhdannevaihtelut näkyvät alalla viiveellä. Kesti pitkään ennen kuin koronapandemian vaikutukset ulottuivat rakennusosalalle ja nyt näyttää yhtä lailla kestäväksi ennen kuin ala toipuu kunnolla. Kaikki alan saldolukumittarit ovat kuitenkin kasvaneet jo selvästi nollaviivan yläpuolelle. Se, että tilauskanta kuvaava saldoluku on 26 (vrt. 3/21: -8) indikoii valoisempia näkymiä lähitulevaisuudelle. Rakennusalan vastaajista 85 % kertoo tilauskannan olevan vähintään yhtä suuri kuin vuosi sitten. Optimistisena toimialan tunnelman kokevia on 37 % vastaajista ja tunnelmaa normaalina pitäviä on 48 %. Toiminnan pullonkauloista merkittävimmäksi on myös rakennusalailla noussut osaajapula, joka jarruttaa yrityksistä 59 % toimintaa. Riittämättömästä kysynnästä ja käyttöpääoman puutteesta kärsii molemmista 19 % vastaajista.

Yksityiset palvelut

Tilanne palvelualalla, johon myös pandemiasta pahoin kärsineet liikennöitsijät, ravintolat ja tapahtuma-ala kuuluvat, on parantunut reilusti kevään mittauksesta ja kaikki saldolut ovat nyt selvästi nollaviivan yläpuolella. Alan vastaajista 47 % kertoo tilauskannan olevan vuodentakaisista vahvempi ja 41 % kertoo sen olevan samalla tasolla. Lähikuukausina rekrytointiaikeissa alan yrityksistä on 40 % ja vain 2 % on vähentämässä väkeä. Tunnelma palvelualalla on kohentunut huomattavasti edellisestä mittauksesta. Nyt 48 % pitää tunnelmaa normaalina, 41 % optimistisena ja 5 % erittäin optimistisena (vrt. 3/21: 49 %, 19 %, 1 %). Edelleen kuitenkin pessimistisenä tunnelman kokee 3,5 % vastaajista ja saman verran on tunnelmaa erittäin pessimistisenä pitäviä. Palveluyrityksistä 48 % kertoo rekrytointivaiveuksista, riittämätön kysyntä jarruttaa toimintaa 17 %:ssa alan yrityksistä ja joka neljäs kertoo, ettei toiminnassa ole tällä hetkellä pullonkauloja.

Kauppa

Niin ikään kaupan alalla on tilanne kohentunut selvästi keväisestä Business Panel -mittauksesta. Tilauskannan saldoluku on nolla, muut käyrät ovat vahvasti nollaviivan yläpuolella. Alan vastaajista 69 % arvioi tämän vuoden liikevaihdon ylittävän viimevuotisen. Rekrytointiaikeissa on 35 % vastaajista ja ainoastaan yksi kaupan alan yritys on vähentämässä väkeä, ja sielläkin vähennys on yksi tai kaksi henkilöä. Eniten keväästä on kaupan alalla parantunut tunnelma. Tunnelman saldoluku on nyt 38, kun se vielä keväällä oli -31. Pessimistisenä tunnelmaa pitää nyt 8 % vastaajista eikä erittäin pessimistisenä tunnelman kokevia ole lainkaan. 46 % vastaajista pitää tunnelmaa vähintään optimistisena. Työvoimapulasta kärsii joka toinen kaupan alan yritys ja reilu neljännes, 27 %, kärsii riittämättömästä kysynnästä.

Pohjanmaan kauppakamari tekee säännöllisesti alueellisen kartoituksen yritysten tilanteesta. Tämä Business Panel -kysely toteutettiin 16–21.9.2021 kauppakamarin jäsenyritysten keskuudessa. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 237 yritystä, vastausprosentti oli 23. Tilastotieteellistä analyysia ei ole tehty, joten tuloksia on pidettävä suuntaa antavina. Vastausten jakauma:

Teollisuus	36 %	Hlöstön määrä:	
Rakentaminen	11 %	1–9	30 %
Palvelu	37 %	10–49	39 %
Kauppa	11 %	50–249	24 %
Muu	5 %	yli 250	7 %